

Duurzaamheid, een dagelijkse zorg

Duurzaamheid is een dagelijkse zorg voor het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen (GHA) en de havengemeenschap. De kernwoorden daarbij zijn People, Planet en Prosperity. Dat wil zeggen dat de haven oog heeft voor het welzijn van de mensen en hun veiligheid, dat ze als motor van de economie zich inzet om economie en ecologie te

verzoenen en daarin een voortrekkersrol speelt. De haven is namelijk een grote werkgever: 60.500 mensen hebben er een job, indirect levert ze werk aan 145.000 personen. Maar hoe duurzaam is de haven van Antwerpen eigenlijk? Ontdek hier een aantal duurzame projecten.

Met de bus naar het werk

Om werknemers aan te moedigen op een duurzame manier naar het werk te komen, kunnen zij gratis met de I-Bus, of Industriebus rijden. Deze busdienst is in 2008 opgezet door Bayer, Evonik, Ineos, Lanxess, Monsanto en Solvay. De I-Bus vertrekt vlakbij de Tijlmanstunnel West, waar andere bussen aankomen die werknemers in de regio van Antwerpen en het Waasland

hebben opgepikt. De I-bus heeft momenteel 41 routes, 29 daarvan zijn voor dagdiensten tijdens wekdagen en twaalf voor de drieploegdiensten, zowel door de week als tijdens het weekend. Jaarlijks maken 2.900 werknemers hiervan gebruik.

Daarnaast is er sinds 2009 nog een pendelbus van vzw Max Mobil die dagelijks zo'n 140 werknemers naar bedrijven in de Waaslandhaven en de kerncentrale van Doel brengt. Deze bus werkt volgens een reserveringssysteem.

MET DE BUS NAAR HET WERK

Duurzaamheid is een kernbegrip geworden in de huidige maatschappij. De haven wil daarbij niet achterblijven. Maar hoe weet je of je duurzaam bezig bent? Om dat na te gaan maakt de havengemeenschap sinds 2012 een duurzaamheidsverslag op. Het nieuwste rapport verscheen op 8 oktober.

De aanpak is uniek, omdat het een gezamenlijk initiatief is van de havengemeenschap en niet van één enkel bedrijf. "Door er samen naar te kijken, kun je ook samen naar oplossingen zoeken voor pijnpunten. Denk maar aan de fijnstofproblematiek of het vervoer van werknemers", zegt Eric de Deckere, technisch manager milieu van het Havenbedrijf. Bovendien zoekt de haven hiervoor ook de discussie op met diverse milieuorganisaties en overheden. "Zo kunnen we de hinder in kaart brengen voor de omwonenden. Bijvoorbeeld geuroverlast."

De havengemeenschap won met het eerste duurzaamheidsverslag al drie prestigieuze internationale prijzen, waaronder de Environmental Award in de Verenigde Arabische Emiraten. Verder bekroonde ook het Belgisch netwerk dat interactie en samenwerking stimuleert rond duurzaamheid, het rapport met een award. Tenslotte werd het verslag nog bekroond door de International Association of Ports and Harbours in Los Angeles.

Om bedrijven te helpen in hun streven naar meer duurzaamheid werd er een 'Wegwijzer duurzaam ondernemen' ontwikkeld. Met deze website wil de havengemeenschap de bedrijven ondersteunen, informeren en engageren in het streven naar een duurzame haven.

Meer info over het duurzaamheidsverslag en het digitaal platform vind je op www.duurzamehavenvanantwerpen.be.

Duurzame straddle carriers van MSC Home Terminal

Op de MSC Home Terminal vinden we enkele mooie voorbeelden van duurzaamheid in de praktijk. Deze rederij heeft op 31 straddle carriers (containerkranen) een waterstofgenerator geïnstalleerd. Door de waterstofinjectie in de dieselmotoren wordt het verbrandingsproces geoptimaliseerd en

wordt er brandstof bespaard. Daarnaast wordt er op tien andere straddle carriers 'AdBlue' toegevoegd ter vermindering van CO₂ uitstoot. Door de banden van deze voertuigen op te blazen met stikstof blijft de druk in de banden beter en de temperatuur lager. Daardoor slijten ze minder snel, waardoor de banden langer meegaan. Bovendien komt het de veiligheid ten goede.

DUURZAME STRADDLE CARRIERS

DUURZAAMHEIDSVERSLAG

DE INDUSTRIE VERWARMT JE HUIS

De industrie verwarmt je huis

In de haven van Antwerpen loopt een project om restwarmte van de industrie op te vangen en te gebruiken voor de verwarming van gebouwen. Volgens hoofdtechnicus Energieprojecten Paul De Rache van het Havenbedrijf kan binnen pakweg tien jaar een groot deel van de stad op die manier worden verwarmd. Boven de Antwerpse haven zijn er dagelijks heel wat condenswolken te zien van restwarmte die wordt geloosd door de industrie. Warmte die eigenlijk perfect gebruikt kan worden om gebouwen mee te verwarmen. De bedoeling is om die restwarmte in een vorm van warm water via pijpleidingen naar de stad te transporteren en via een netwerk te verspreiden. In plaats van stookolie- of aardgasketels heb je dan een warmtewisselaar waarmee je warmte van het net kunt aftappen om je huis mee te verwarmen. Verwarmen op restwarmte is niet alleen milieuvriendelijker, maar moet zeker op termijn ook goedkoper zijn voor de gebruiker. Steden verwarmen met de restwarmte van de industrie gebeurt al volop in het buitenland.

EEN GERECYCLEERD AFVALPARK

Een gerecycleerd afvalpark voor de scheepvaart

Wie naar de Eén-reeks 'Kinderen van Dewindt' heeft gekeken, herinnert zich allicht nog 'het kantoor in de Antwerpse haven'. Het bouw- en sloofafval afkomstig van dat gebouw is gerecycleerd om er een afvalpark mee te maken waar de binnenschippers sinds april hun afval kunnen afgeven. Het hergebruik van het kantoor is een mooi voorbeeld van het duurzame materialenbeleid dat het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen voert. Samen met Jacobs Beton, Brijse Minerals and Recycling (BMR) en de Vlaamse onderzoeksorganisatie VITO werd onder meer de steenachtige fractie verwerkt tot beton en gebruikt voor de funderingen en de vloeren van het afvalpark. Het park geldt bovendien als een voorbeeldproject in Vlaanderen als het gaat om duurzaam materialenbeleid.

Dokwater, schoon water

De waterkwaliteit van het dokwater is over het algemeen goed. Dat was pakweg 15 jaar geleden wel anders. Deze omslag is het resultaat van doorgedreven inspanningen van de havengemeenschap. Vroeger zaten er meer en hogere concentraties aan metalen in het water en was er amper leven. De vis die er rondzwom zat vol met verontreinigde stoffen. Sindsdien hebben bedrijven veel inspanningen geleverd door hun lozingen te beperken. Daardoor is de waterkwaliteit stelselmatig verbeterd. "We proberen het leven in het dokwater te verbeteren, zodat er insecten leven die

voor vissen aantrekkelijk zijn", zegt Eric de Deckere, technisch manager milieu van het Havenbedrijf. "Aan het Kanaaldok hebben we een vispaaiplaats aangelegd en we willen nog een tweede inrichten. Dit zijn plaatsen waar vissen hun eitjes kunnen leggen. Ook proberen we aanhechtingsplaatsen te voorzien voor slakken en mosselen. Wat het effect van schoner water op het leven is, moeten we dringend opnieuw meten. Vissers signaleren ons alvast dat er intussen meer soorten vis zitten dan voorheen." Het dokwater wordt ook gebruikt voor de koeling van het MAS Havenpaviljoen. Dit heeft geen effect op de temperatuur van het water in het Willemdok.

DOKWATER, SCHOON WATER

EEN HAVEN VOL WINDMOLENS

Een haven vol windmolens

Het Havenbedrijf ontwikkelt samen met de Maatschappij Linkerscheldeoever en NV GEHA via de NV Wind aan de Stroom een grootschalig windturbinepark op de linkerscheldeoever. "Op korte termijn staat de bouw van 8 turbines op de planning. Tegen 2017-2018 willen we daar de volgende 30 turbines aan toevoegen", legt Giovanni Vercaemmen uit, algemeen directeur van Wind aan de Stroom. "Op lange termijn blijft het ambitieuze doel om 55 turbines van 3 MegaWatt te voorzien op de Antwerpse linkerscheldeoever. De uitvoeringssnelheid van het GRUP en de verdere havenontwikkeling, zullen mee bepalen welke omvang het windmolenproject uiteindelijk zal aannemen." Het is de ambitie om op termijn zo'n 120 windturbines te bouwen in de Antwerpse haven. Op rechteroever is immers ook windontwikkelaar Vleemo actief, naast enkele kleinere private initiatieven. Een park van deze omvang vertegenwoordigt groene energie voor zo'n 300.000 gezinnen.

Antwerpse havenbeveiliging model voor Europa

Sinds de aanslagen van 11 september 2001 in de Verenigde Staten is veiligheid nog belangrijker geworden in de Antwerpse haven. Antwerpen nam als een van de eerste havens maatregelen om aan de internationale voorwaarden te voldoen en vervult daarmee op Europees vlak een voorbeeldfunctie. Een draaiboek dat de dienst Havenbeveiliging van het Havenbedrijf onlangs maakte in opdracht van de Europese Commissie wordt in de hele Europese Unie

gebruikt. De haven heeft werk gemaakt van het beter beveiligen van dokken, sluisen, terminals en andere installaties. Ook de grote bedrijven moesten een beveiligingsplan maken om te voldoen aan de internationale veiligheidscode en de EU-richtlijn. Het gaat dan onder meer om het invoeren van een toegangscontrole met badge, het plaatsen van afsluitingen en vracht- en bagagecontrole. Sinds 2004 bestaat er bovendien een nationale autoriteit die zich bezighoudt met de veiligheid in de haven.

ANTWERPSE HAVENBEVEILIGING

THE NEW BELGICA

DUURZAAMHEIDSEXCURSIE

Duurzaamheidsexcursie voor derde graad ASO

Het Provinciaal Havencentrum Lillo heeft een nieuwe rondleiding uitgewerkt voor leerlingen van de derde graad van het ASO. Deze legt de nadruk op duurzaamheid, mobiliteit en mondialisering. De leerlingen krijgen zo meer inzicht in de uitbouw van een duurzame haven voor de toekomst, waarbij nieuwe welvaart in een leefbare en gezonde omgeving wordt gecreëerd. Deze duurzaamheidsexcursie wordt vanaf 2014 aangeboden en sluit aan op het thema duurzaamheid dat aan bod komt in de laatste twee jaren van het ASO.

The New Belgica: een maatschappelijk engagement

Het Havenbedrijf houdt zich niet alleen bezig met het reilen en zeilen in de haven, maar engageert zich ook voor heel wat maatschappelijke projecten, van concerten tot sport en musea. Ook een opleidingsproject voor laaggeschoolde langdurige werklozen waarbij de 'Belgica' wordt nagebouwd, kan rekenen op steun. De 'Belgica' is de driemaster waarmee de Belgische ontdekkingsreiziger Adrien de Gerlache in 1897 koers zette naar Antarctica. Het is in 1940 in volle oorlogsgeweld vergaan voor de Noorse kust. Vzw De Steenschuit is een sociaal scheepbouwinitiatief dat sinds 2007 samen met de VDAB werkt aan een replica van dat schip. Laaggeschoolde langdurige werklozen leren er scheepbouwtechnieken en werkattitudes aan, zodat ze sterker staan op de arbeidsmarkt. Het Havenbedrijf is volgens Eddy Stuer van De Steenschuit een van de belangrijkste partners van het project. "GHA steunt ons financieel en helpt ons op de lange termijn met het vinden van een ligplaats. Het is dus een meerjarig engagement. Wat wij doen is niet iets wat zomaar klaar is. Daarom is het belangrijk dat de haven ons steunt."